

DE STUDENTENSPEECH

Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra!

Er is waarschijnlijk geen Catilina in de zaal — en echt van een samenzwering spreken zal ook wel overdreven zijn. Ons geduld nochtans wordt door de toenemende studiedruk wel degelijk op de proef gesteld.

De slaagpercentages in de eerste kandidatuur aan deze universiteit daalden tussen 1971 en 1978 van 52 naar 42 %. Twintig procent van de studenten heeft medikatie nodig; tijdens de exams verdubbelt dit zelfs. De gemiddelde student slaapt dan ook minder, en vooral: slechter. Eén op de drie studenten slaapt slecht; één op vijf heeft alléén in examentijd problemen. Iedereen kan vaststellen dat het aantal kollege-uren en het aantal te kennen bladzijden sinds 1962 overal sterk is toegenomen.

Wij citeren: "Zowel het feit dat een aanzienlijk deel van de studentenbevolking door het onderwijsbestel aanzienlijk zou geschaad worden in gezondheid en ontplooiing, als de mogelijkheid van een onkritische, oppervlakkig naäpende intellectuele elite moet de universiteit tot bezinning en eventuele actie aanzetten."

Aldus Manu Bracke van het Medisch Centrum voor Studenten, en Erik Depreuw, studentenpsycholoog van de Dienst voor Studieadvies. Deze universitaire diensten publiceerden hun gegevens al drie jaar geleden. Toch moeten wij vaststellen dat de Akademische Overheid en de fakulteiten ze laten beschimmelen.

Hoe ontstaat studiedruk? Al te vaak denken professoren dat met de uitbreiding van hun vakgebied ook een evenredige uitdeining van hun cursus gepaard moet gaan. Dat een dag van 24 uur steeds even lang blijft verliezen ze daarbij wel eens uit het oog. De universitaire structuren, waarin de programma's gemaakt worden, bieden alvast geen garantie voor enige rem op die uitdeining. een misplaatste angst voor het schrappen van verouderde kolleges,

en benoemingskwesties, wegen hier dikwijls zwaarder door dan onderwijskundige argumenten. Als de studenten dan de vinger op de zere plek leggen, hebben de professoren door hun structurele machtsoverwicht aan een eenzijdige en zelfs oppervlakkige argumentatie genoeg om de hele zaak van de tafel te vegen.

De studenten zouden dommer zijn dan vroeger. De studenten krijgen in het sekundair onderwijs geen Latijn meer en zouden daardoor minder voorbereid zijn op de universiteit. De studenten zouden door de crisis gedemotiveerd zijn. Met deze laatste redenering wordt de studiedruk een geschikt selektiemechanisme dat op een geraffineerde manier de numerus clausus moet vervangen.

Om de studielast onder controle te brengen, moet aan vier voorwaarden voldaan worden. Ten eerste moet er dringend een algemeen geldende norm voor studiebelasting komen, die ruimte laat voor persoonlijke ontplooiing. Wij denken aan een norm van bv. 1800 uren per jaar voor de gemiddelde student. Dit komt ongeveer overeen met de in Nederland geldende norm van 1700 uren voor de 75 percentiel student. Dat de zogenaamde 'normstudent' voor ons alleen de gemiddelde student kan zijn, moet duidelijk zijn voor wie zich realiseert dat alleen de methode van de paarsgewijze vergelijking binnen de budgettaire mogelijkheden valt. Overdreven theoretische bespiegelingen over de normstudent schuiven de werkelijke aanpak van het probleem alleen maar op de lange baan. Zelfs een dienst als DUO laat zich soms tot dergelijk getheoretiseer verleiden — waarschijnlijk omdat zij niet zoveel andere mogelijkheden heeft.

Want inderdaad, een tweede voorwaarde voor controle op de studielast is: méér, betrouwbare, en systematische metingen. De Dienst Universitair Onderwijs, die mee garant moet staan voor de kwaliteit van het onderwijs voor twintigduizend mensen, kan met twee personeelsleden en een symbolisch budget van amper 220000

frank haar opdracht in de diepte onmogelijk waar maken. Om het gewicht van de studieprogramma's in alle studierichtingen regelmatig na te meten, moet de academische overheid voor het DUO het nodige personeel en werkingsbudget vrijmaken.

Onze derde voorwaarde is allesbehalve nieuw: ook een slechte didaktiek kan tot een extra en nutteloze studielast leiden. Wij herhalen daarom datgene waarop wij al vele jaren vergeefs aandringen: nl. dat men bij de vorming en benoeming van hoogleraren rekening zou houden met hun pedagogische en didactische kwaliteiten, en niet enkel met hun wetenschappelijke waarde — die tenslotte minder relevant is zolang men er niet in slaagt een cursus op een begrijpelijke manier

voor te stellen.

Ten vierde. Een onbevooroordeelde instantie moet met behulp van de studietijdmetingen de studiedruk in een richting kunnen toetsen aan de overeengekomen norm, en eventueel de betrokken fakulteit tot een ingrijpen verplichten. Dit hoeft geen beknutting van de vrijheid van de onderwijscommissies te betekenen. Deze instantie, zoals wij die zien, zou er alleen over waken dat de onderwijscommissies en fakulteiten programma's konstrueren die aan duidelijk afgesproken randvoorwaarden voldoen. Naast de u allen ongetwijfeld bekende kriteria moet ook de studiebelastingnorm in deze voorwaarden opgenomen worden. Wat in Antwerpen mogelijk is, moet ook hier kunnen.

Het studiedrukdossier is dringend aan

een ernstige aanpak toe, en wij hebben gemeend hieraan in onze jaarlijkse speech niet langer voorbij te kunnen gaan. De spreektijd die ons werd toegestaan, is beperkt. We konden het hier niet hebben over de prangende problemen in de sociale sektor. Nochtans komt de regering haar verplichtingen nog steeds niet na. De wet van 1961 op de sociale sectoren wordt met de voeten getreden.

De Almaprijzen en de huurprijzen stijgen opnieuw. De initiatiefnemers van het nieuwe studiefinancieringsvoorstel 'Simulatie 38' durven zelfs veronderstellen dt een gezin dat *niet eens (!) aan het socio-vitaal minimum komt*, nog substantieel zou kunnen bijdragen in de studiekosten. Wij zijn niet van plan lijdzaam te blijven toekijken bij een dergelijk, nooit eerder gezien, wrang cynisme. ■

Bedenkingen bij de studentenspeech

De studentenspeech beleefde een moeilijke start. Het kontrabasstrijkje had de lachspieren al losgewerkt met een parodie op Strauss; en na de ludiek-retorische opening "Quousque tandem..." lag het terrein wijd open voor het verkeerd duiden van het soort medikatie in de helemaal niet ludiek bedoelde zin: "20 % van de studenten heeft medikatie nodig." Algemeen lachsalvo, maar daarmee was het ijs dan ook gebroken; de speech werd met veel aandacht gevolgd en met een warm applaus bekroond.

De reakties van het publiek tijdens de speech waren desondanks nogal verdeeld. Een brede grijns trok De Somers gelaat open toen M. Bracke en E. Depreuw geciteerd werden; hoeveel keer hoorde hij dat al? Hoe relevant vindt hij die uitspraak? (Niet erg bijzonder, leek het ons.) Ook premier Martens begon op het einde breeduit te lachen toen omtrent studiebeurzen van "wrang cynisme" gesproken werd. Achteraf zei hij dat de studenten wel erg braaf geworden waren. Dat is niet helemaal juist. De aanpak was wel iets meer

"akademisch" getind dan de voorgaande jaren. Maar de betekenisvolle stilte die heerste onder proffen toen studenten een opendoekje gaven bij de passage over de slechte didaktiek van proffen bewees dat de boodschap maar al te scherp en duidelijk overkwam.

Overigens is dit de eerste studentenspeech sinds jaren die niet over de sociale sektor handelde. En terecht, om twee redenen. Het verwachtingspatroon werd doorbroken, en tenslotte ligt de sociale sektor het academisch publiek niet zo nauw aan het hart, en kunnen ze er ook mee aan toe dat de studiebelastingen

Bart De Moor (VTK) tijdens de studentenspeech

dote: een dekaan rechten die moest beslissen over het vergroten van het studienakket. en daarvoor gewonnen